

ÜNNEPÉLY A JÓLTEVŐK EMLÉKÉRE

a kolozsvári unitárius főgymnasiumban. *)

Megnyitó beszéd.

Tartotta: Kőváry László, isk. felügyelő gondnok.

Kivételesen az iskolai felügyelő gondnokságnak jutott ez alkalommal megnyitni a hála és kegyelet ezen ünnepét, melyet főiskolánk jóltevői emlékének minden öt évben szokott szentelni.

Éltünk rögzös határain két genius vezet . . . Remény, emlékezet. Nemzetünk nagy költője e szavaiból indulnék ki, ha beszédet kívánnék tartani. Azonban ez ünnep a tanuló ifjúság ünnepe lévén, mielőtt e szót átadnám, a gondnokság részéről kifejezést kívánok adni azon felfogásnak és érzelemnek, mely az egyházat, mely az iskolát alapítóira is fenntartja, az egyházi főtanácsot, mely kormányozza és felügyeli — vezette akkor, a midőn elhatározta, hogy iskoláink ez ünnepet minden öt évben megtartsák.

Ki iskolát alapít és tart fenn, ki egy iskola alapításához és fenntartásához áldozatokkal járul, a nemzetnek, az emberiségnek, az erkölcsi és polgári szabadságnak tesz szolgálatot. Filléreivel, melyeket tán fáradságos munkával szerzett, tán nélkülözésekkel tartott meg hogy ide hozhassa, elősegíti a nemzet felvilágosodását, az európai nemzetekkel versenyképességét; hozzájárul, hogy a magyar állam céljaira mivelte fők, munkás polgárok, becsületes emberek, jó hazafiak képeztesse. S ki iskoláink fenntartásához járul, a hazafi célok mellett elősegíti egyszersmind azt, hogy egyházunk férfiakkal rendelkezék, kik vallásunk, közoktatásunk nehéz gondját időről-időre átvegyék.

Ki a hazai közoktatás előmozdítása érdekében áldozatra kész, méltó a nemzet hátlájára. S mennyivel méltóbb az, ki egy kis körnek, egy kicsiny egyháznak mintegy titokban hozza filléreit, a meny nyiban az elismerés oly zajtalan, hogy jutalmát csakis keblének azon édes érzésében találhatja, hogy tehetségéhez képest kötelességét teljesítette.

Hisszük, hogy jóltevőink nem is számítottak ez ünnepélyre. De aligha teljesítenők a nevelés, oktatás reánk bízott gondjait helyesen,

---

* A mult füzetünkben jelzett ünnepély alkalmából küzöljük az alábbi beszédek. Szerk.

ha fel nem hívnök az ifjuság figyelmét koronként arra, hogy a tanuló ifjuság tandíjában csak a legkisebb részét fizeti le azon összegnek, melybe minden egyes az egyháznak évenként kerül. S alkalmat nem nyujtanánk kifejezni azon hálát, melylyel mindenki, ki jótéteményt elfogad, az emberi sziv törvényei szerint, tartozik.

Megszoktuk hallani, hogy az örömmek és fájdalomnak nehéz szavakat találni. Ha vannak érzelmek, melyeknek e mentségre igényök van, a hála és elismerés érzelmével épen megfordított viszonyban állunk, mert itt az ép sziv és érzelem egész szótárral rendelkezik, s kell hogy tudjon rendelkezni. Ezen érzelem tolmácsolása, kiömlése a kebelnek, mely megnyugtat és megkönnyebbit.

Ki történelemmel foglalkozik, ez érzelemben mintegy beleéli magát. Nem mivel egyebet, mint az emberiség, a haza jóltévői, a neves és névtelen hősök emléke iránt tolmácsolja az utókor számára az elismerést, mit a jelen kor érez. Egyházunk, iskolánk jóltévői iránti elismerésünket tolmácsolni azonban nem az én feladatom lévén, átadom a szót az illetőknek.

Richmond Anna élete és jelleme.

Szül. 1810. dec. 15-én, megh. 1881. jan. 25-én.

Írta és felolvasta Kovács János ig. tanár.

Boldog, ki éltében annyi jót tehete,
Hogy véle ki nem hal szép emlékezete.

Bacsányi.

Mélyen tisztelt gyülekezet! Az 1842-ik év jun. 26-ka kolozsvári főtanodánk történelmében szép kezdeményezésről nevezetes. Ugyanis akkor rendezte főtanodánk előljárósága az első hálaünnepélyt vallásközönségünk jóltévői emlékezetére. De a második hálaünnepély már csak 1863-ban ismétlődött, minek oka, ugy hiszem, a hazánkban beállott válságos körülményekben s politikai viszonyokban rejlett. 1863. óta minden 5-ik évben rendszeren megtartjuk e hálaünnepélyt, hogy a hála és kegyelet érzéseit jóltévőink iránt lerójjuk. Az eddigi szokás szerint hálaünnepélyünk főtárgyát rendszeren vallásközönségünk valamelyik jóltévője életrajzának felolvasása képezte. Most is e szokást követjük, mert egy valóban páratlan nemes lelkű jóltévőnknek vázlatos életrajzát olvasom fel; iskolánkknak egyik örök emlékezetre méltó jóltévőjéről — Richmond Annáról — emlékezem meg. A különbség csak az, hogy e nemtő angyal nem volt hazánk szülőltje, a magyar unitáriusok közül soha senkit se látott s rólunk